

Det som skjer i lukkede rom

Siri Næs

Lokal sikkerhetspsykiatri, avdeling for sykehuspsykiatri, helse Møre og Romsdal

Siri.Nes@helse-mr.no

Vi bør se fremover, ikke bakover, slår Håkon Skard fast. Han ser ut til å mene at medlemmene og Landsmøtet skal ta informerte valg. Da må de vel få tilgang til tilstrekkelig og korrekte opplysninger?

Siri Næs er medlem i Sentralstyret og er foretakstillitsvalgt ved Helse Møre og Romsdal. Siterte tekster og det meste av informasjonen i kronikken finnes i styresakene fra Sentralstyrets desembermøte i 2024, og er tilgjengelig som PDF for alle medlemmer via «Min side» på psykologforeningen.no: «forskrivningsrett 20241205 Saksliste med alle saker til SST 6-24.pdf»

Siri Næs

Foto: Norsk psykologforening

Jeg ble nesten litt usikker på min egen virkelighetsoppfatning da jeg leste presidentens siste innlegg i Psykologtidsskriftet (Skard, 2025b), hvor han skriver at evidenskriterier for metodeutdanninger og prøveprosjektet om begrenset forskrivningsrett har blitt behandlet i Sentralstyret, avgjort av et flertall og behandlet gjennom demokratiske prosesser. Hans fremstilling utelater viktige deler av sannheten og etterlater slik et inntrykk av at ting har foregått ryddig og riktig. Slik har jeg ikke opplevd disse prosessene.

Jeg ble valgt inn i Sentralstyret i 2019, og var da tillitsvalgt i et helseforetak. Helseforetakene kjører styremøter som er åpne for pressen, som ofte strømmes, hvor alle papirer gjøres offentlig tilgjengelig, og hvor strenge regler for hvilken informasjon som kan unndras fra offentligheten, blir overholdt. Da jeg ble valgt inn i Sentralstyret, var jeg altså vant til en åpenhetskultur. Jeg tenkte at jeg kunne overføre mye av dette til Psykologforeningen, som tross alt er en medlemsforening. Hva de valgte styremedlemmene gjør i styret, bør være synlig for medlemmene og mulig å etterprøve, tenkte jeg. Det siste året har jeg erfart at Psykologforeningen har en jobb å gjøre for å bli tilstrekkelig transparent. Fagutvalget for psykoterapi (Opsahl et al., 2025) har beskrevet en lite

transparent saksprosess med evidenskriterier for spesialistutdanningen. Hanne Indregard Lind (2025) omtaler utfordringer relatert til arbeidsform i saken om forskrivningsrett.

Forskrivningssaken

Sykehuset i Østfold kontaktet Psykologforeningen 18. mars 2024 og informerte uformelt om et prøveprosjekt med begrenset forskrivningsrett til psykologer. Målet med prosjektet var å gi psykologer en begrenset forskrivningsrett og ansvar for oppfølging av medikamentell behandling.

Et DPS i Østfold tok initiativ til prøveprosjektet som et tiltak bl.a. for å avlaste psykiatere, samt redusere fristbrudd og ventetider.

— hvorvidt Psykologforeningen støtter forskrivningsrett til psykologer generelt, eller spesifikt i prøveprosjektet i Østfold, er fortsatt ikke behandlet i Sentralstyret

Saken ble informert om i Sentralstyret. Sentralstyret ble først informert om prosjektet 11. april 2024 som en «politikk og strategi»-sak. I Psykologforeningen blir «politikk og strategi»-saker diskutert i styret som en type temasak, uten at det fattes noen vedtak. Sentralstyret ble også 5.11.24, dagen før lederkonferansen ble avholdt, gitt en kort orientering om pilotprosjektet. Forskrivningsrett for psykologer generelt ble diskutert under dette møtet. Temaet var satt på agendaen påfølgende dag på lederkonferansen. President Skard presiserte under sentralstyremøtet at det lokale prøveprosjektet i Østfold *ikke* skulle diskuteres, kun forskrivningsrett for psykologer generelt.

Under lederkonferansen 6.11.24 presiserte Skard at han ønsket å diskutere saken som prinsipp. Saken ble diskutert rundt bordene, men det ble ikke ført systematisk referat. Fra talerstolen kom ulike argumenter, noen var for, andre imot. Mange mente at vi måtte ha en grundig prosess før vi kunne ta stilling til saken.

Dagen etter lederkonferansen, 8.11.24, ble det likevel sendt mail til Helse Sør-Øst (HSØ) der det ble presisert at Psykologforeningen støttet dette konkrete pilotprosjektet. Ordlyden var undertegnet av president Skard. Han valgte altså å gå direkte fra en prinsipiell diskusjon hvor medlemmene hadde delte oppfatninger, til å støtte opp under ett konkret prosjekt hvor psykologer skulle skrive ut medisiner.

Sentralstyret mottok 18.11.24 brev fra Legeforeningens sentralstyre, hvor de blant annet redegjorde for de problematiske sidene ved forskrivningsrett for psykologer:

Legeforeningens representanter har i alle møter vært tydelige på at en innføring av forskrivningsrett for psykologer ikke er faglig forsvarlig av de grunner som fremgår ovenfor. Slik vi har oppfattet Psykologforeningens ledelse har både president og fagdirektør bekreftet forståelse for motforestillingene og uttrykt at Psykologforeningen er tilfreds med "status quo" når det gjelder dette spørsmålet.

[...]

Fredag 8. november ble det imidlertid formidlet at Psykologforeningen hadde snudd i sitt syn på saken. Angivelig skal dette ha skjedd etter diskusjoner på foreningens lederkonferanse i begynnelsen av november, men etter det vi forstår, uten at det formelt var tatt stilling til i Psykologforeningens besluttende organ. Snuoperasjonen er formidlet til HSØ ved at president Håkon Kongsrud Skard sendte følgende brev til saksbehandler i HSØ:

"Det har blitt etterlyst hva som er Psykologforeningens holdning til et foreslått pilotprosjekt ved sykehuset i Østfold om begrenset forskrivningsrett for psykologer. I den forbindelse vil vi henvise til brev av 17. oktober fra Psykologforeningen til Helse Sør-Øst Fagavdelingen ved Miriam Sandvik. Vi vil presisere at Psykologforeningen støtter at pilotprosjektet bør gjennomføres, gitt tilstrekkelige faglige forutsetninger i form av opplæring mv. Dette i overenstemmelse med vår lokale tillitsvalgte."

[...]

Vi [Legeforeningen] reiser spørsmål ved om det som nå formidles er uttrykk for en vedtatt ny retning og i så fall hvilket faglig grunnlag som ligger til grunn for en slik endring. Legeforeningen anser Psykologforeningen som en viktig samarbeidspartner gjennom en årrekke. [...] Vi mener nettopp av den grunn at det er svært viktig med en tillitsfull og forutsigbar dialog og samarbeid. Det mener vi dessverre ikke er situasjonen i denne saken slik den har utviklet seg.

Sentralstyret behandlet saken igjen 5.12.24. Vedtaket som ble fattet i dette møtet, er det *eneste* vedtaket som er gjort i Sentralstyret om saken, og omhandler hvilket brev man skulle sende som svar til Legeforeningen. I styresakene fra møtet står det spesifikt at:

Det har kommet spørsmål fra et medlem i sentralstyret som kan implisere at kommunikasjonen fra foreningen har gått lenger enn det var mandat for. Det presiseres at denne saken ikke er forberedt med sikte på å behandle slike påstander, og at dersom man ønsker en slik behandling må saken forberedes for det til et senere møte.

Altså, hvorvidt presidenten hadde mandat til å støtte det lokale prosjektet uten vedtak i Sentralstyret, eller hvorvidt Psykologforeningen støtter forskrivningsrett til psykologer generelt, eller spesifikt i prøveprosjektet i Østfold, er fortsatt ikke behandlet i Sentralstyret.

Problemet

Hanne Indregard Lind stiller som presidentkandidat og viser til blant annet evidenssaken når hun begrunner sitt kandidatur (Lind, 2025). I sitt motsvar argumenterer Skard at dette styrker hans opplevelse av at valgkampen handler om uenighet om innhold, ikke manglende demokrati. Det er feil.

At ledelsen i foreningen i mange tilfeller må handle raskt ut fra etablert mandat, er åpenbart. Men enkelte saker er av så stor prinsipiell betydning at medlemsdemokratiet må få god anledning til å delta. Hvilke evidensskriterier som skal ligge til grunn for spesialistutdanningen, er en slik sak. Hvorvidt psykologer bør ha begrenset forskrivningsrett, er en annen. Vi kan være enige eller uenige i hvorvidt psykologer burde ha forskrivningsrett. Men faktum er at saken ikke har vært behandlet i Sentralstyret. Det handler om demokrati og prosess, ikke uenighet i et vedtak som flertallet har stemt for.

Vi må forholde oss til det som er sant. Er man ikke enige om hva som er sant, må man se på det som er dokumentert. I saken er det godt dokumentert at spørsmålet om forskrivningsrett for psykologer ikke er behandlet i Sentralstyret. Når Skard likevel påstår det motsatte i sin tekst, setter han meg som medlem av Sentralstyret i et dilemma. Spørsmålet om forskrivningsrett er en viktig sak som mange bryr seg om. Både forskrivningssaken og evidenssaken innebærer prosesser som på hvert sitt vis har vært uryddige, og begge kan sette Psykologforeningen i et dårlig lys om de skal redegjøres for i offentligheten.

Til slutt landet jeg på at jeg måtte bidra til medlemmenes informerte valg. Jeg mener medlemmene har en rett til å vite om dette saksforholdet.

— Vi må forholde oss til det som er sant

Legeforeningen har formidlet at de ikke har opplevd dialogen med Psykologforeningen i forskrivningssaken som tillitsfull. Legeforeningen er en viktig samarbeidspartner, og vi trekker tungt på det gode samarbeidet vi har hatt med dem gjennom år. Vi kan spørre oss om denne saken kan ha bidratt negativt i innsatsen for psykologer på fastlegekontoret.

I tillegg er det landsmøte snart. Om landsmøtedelegatene ikke har informasjon om saken, eller enda verre, har fått villedende informasjon, kan de heller ikke si sin mening om hvordan prosessene i fremtidige saker bør være. De vil ikke kunne foreta informerte valg om hvem som skal føre prosesser på vegne av psykologer i Norge.

Hva nå, landsmøte?

Skard viser i en tidligere tekst til at det er hans tidligere støttespillere som nå støtter Lind (Skard, 2025a). Jeg er en av dem. Før landsmøtet i 2019 skrev jeg at jeg støttet Skard fordi han skulle være en president som lyttet til medlemmene og tillitsvalgte (Næs, 2019). Det har siden dette vært flere gode samarbeid, og den første tiden opplevde jeg det som at presidenten jobbet for å være lyttende og legge til rette for diskusjonsarenaer. Dessverre har presidenten det siste året vist at han synes det er vanskelig å lytte til tillitsvalgte dersom det de mener, står i veien for raske eller ønskede resultater. Som øverste leder er prosessene presidentens ansvar. Det har vært ubehagelig å være tillitsvalgt, uenig eller i mindretall. Jeg ønsker meg fortsatt en president som lytter til medlemmer og tillitsvalgte – også når de er uenige. Jeg har mistet troen på at dette er Håkon Skard.

Referanser

- Lind, H. I. (2025, 9. mai). Tid for å løfte taket. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. <https://www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2025as05ae-tid-for-lofte-taket>
- Næs, S. (2019). Jeg stemmer på Håkon Skard som president! *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. <https://www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2019as08ae-Jeg-stemmer-pa-Hakon-Skard-som-president->
- Opsahl, I. A., Ekroll, V. B., Ekberg, A., Hageselle, J., Fredheim, K. N. & Wangen, I. (2025, 12. mai). Interne samarbeidsproblemer svekker Psykologforeningen. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. <https://www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2025as05ae-Interne-samarbeidsproblemer-svekker-Psykologforeningen>
- Skard, H. (2025a, 2. mai). Et levende demokrati. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. <https://www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2025as05ae-Et-levende-demokrati>
- Skard, H. (2025b, 15. mai). Vi bør se framover, ikke bakover. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. <https://www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2025as05ae-Vi-b-r-se-framover-ikke-bakover>